

ПРАВИЛА ЗА ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ ПРИ ОРГАНИЗАЦИЯТА, ПРОВЕЖДАНЕТО И ОЦЕНЯВАНЕТО НА ДЪРЖАВНИТЕ ЗРЕЛОСТНИ ИЗПИТИ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. С тези правила се определят редът и условията за осигуряване на информационна сигурност при работа с изпитните документи за държавните зрелостни изпити (ДЗИ), както и редът и условията за осигуряване на видео наблюдение.

2. Изпитни документи по смисъла на тези правила са:

- изпитните материали за ДЗИ – изпитен тест, състоящ се от тестови въпроси и задачи, и правила и критерии за оценяването му;
- изпитните комплекти – указания за работа, идентификационна бланка, лист/листа за отговори и свитък за отговори;
- изпитните работи на зрелостниците;
- протоколите с резултатите на зрелостниците

II. ИЗПИТНИ КОМПЛЕКТИ И ИЗПИТНИ МАТЕРИАЛИ

1. Създаване на изпитни материали

1.1. Създаването на тестови задачи, на правила и на критерии за оценяване за всеки учебен предмет, по който се провежда държавен зрелостен изпит, се възлага със заповеди на министъра на образованието и науката на комисии, включващи учители и преподаватели във висшите училища. Тестовите задачи се предават в МОН с приемно-предавателен протокол на експерта по съответния учебен предмет в Министерството на образованието и науката.

1.2. Създадените тестови задачи преминават през експертна оценка, която се възлага със заповеди на министъра на образованието и науката на комисии за експертна оценка, включващи учители и преподаватели във висшите училища. Експертната оценка се извършва в Министерството на образованието и науката под контрола на експерт по съответния учебен предмет.

1.3. От банката с тестови задачи в деня на изпита по български език и литература се генерира изпитният материал и се утвърждава от определено със заповед на министъра на образованието и науката длъжностно лице. Заедно с изпитния материал се утвърждават и правилата за неговото оценяване.

1.4. От банката с тестови задачи по останалите учебни предмети, по които се провежда ДЗИ, се изработват варианти на изпитни материали и се утвърждават от определени със заповед на министъра на образованието и науката длъжностни лица. Заедно с изпитните материали се утвърждават и правилата за тяхното оценяване. Утвърдените изпитни материали и правилата за тяхното оценяване по всеки учебен предмет се запечатват в непрозрачен секретен плик и се съхраняват в каса в помещение с 24-часова охрана (СОТ) до окончателното приключване на изпита.

1.5. За всеки учебен предмет се разработва еднакъв изпитен комплект за всички варианти на изпитни материали.

2. Размножаване и пакетиране на изпитните комплекти

2.1. Изпитният комплект съдържа баркодове на всяка страница, които са уникални и поредни, чрез което се гарантира еднозначното им свързване.

2.2. Изпитните комплекти се отпечатват в брой, отговарящ на броя на зрелостниците, подали заявление за участие в съответната изпитна сесия, плюс 5 (пет) процента резерв и се пакетират по учебни предмети, училища и зали, като върху всеки пакет се отбелязва и броят на учениците в залата. За изпита по български език и литература изпитните комплекти се

пакетират за цялото училище. Пакетите за едно училище се поставят в голям прозрачен секретен плик/пликове с обозначение на областта, населеното място, училището и датата на изпита.

2.3. За зрелостниците, които работят на брайл, брайловата хартия за брайловите машини се пакетира в секретни непрозрачни пликове в съответствие с броя на учениците по зали заедно с размножените изпитни материали за втория ДЗИ и/или за ДЗИ по желание.

2.4. В отделен голям прозрачен секретен плик за всяко РУО се пакетира и резервни изпитни комплекти по съответния учебен предмет, всеки от които е поставен в запечатан непрозрачен плик. Върху секретния плик се отбелязват областта, ДЗИ и датата на изпита.

2.5. Размножените и пакетирани в секретни пликове изпитни комплекти (а за зрелостниците, които работят на брайл – и изпитни материали за втория ДЗИ и/или за ДЗИ по желание) и се предават с приемно-предавателен протокол на регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ, а за българските държавни училища в чужбина – на съответното отговорно лице.

3. Транспортиране и съхранение на изпитните комплекти (и на изпитните материали за втори ДЗИ и/или за ДЗИ по желание за зрелостниците, които работят на брайл)

3.1. Секретните пликове с изпитните комплекти се транспортират до РУО в присъствието на председателя и/или на упълномощен от него член на регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ в РУО, който/които носи/носят отговорност за съхранението им до предаването им на директорите на училища, в които се провеждат ДЗИ.

3.2. В деня на получаването на изпитните комплекти за българските държавни училища в чужбина определеното отговорно лице ги транспортира до съответната държава, като носи пълната отговорност за целостта им и навременното им доставяне до училището.

3.3. Директорът на всяко училище, в което се провежда ДЗИ, и председателят на комисията за провеждане на ДЗИ в училището или неин член приема от регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ с приемно-предавателен протокол съответните изпитни комплекти, изпитните материали за зрелостниците със специални образователни потребности и помощните материали и ги транспортира в присъствието на председателя на училищната зрелостна комисия до училището, където ги съхранява до момента на разпределянето по залите.

3.4. За българските държавни училища в чужбина изпитните комплекти се получават от директора на училището, който носи отговорност за съхранението им до момента на разпределянето по залите.

4. Генериране, оповестяване, брайлиране и движение на изпитните материали

4.1. Изпитният материал за ДЗИ по български език и литература се генерира от банка с изпитни задачи в деня на изпита и след окончателна проверка за коректност от специалист всеки от модулите му се засекретява с отделна парола и се публикуват на предварително известен на училищата и на РУО защитен сървър.

4.2. За зрелостниците, които работят на брайл, след генерирането му изпитният материал се подготвя в МОН във вид, адаптиран за подаване към брайлов принтер, всеки от модулите му се засекретява с отделна парола и се публикуват на предварително известен на училищата и на РУО защитния сървър по т. 4.1. Отпечатването и размножаването му с брайлов принтер се осъществява в училището от съответните специалисти.

4.3. Изпитните материали за втория ДЗИ и за ДЗИ по желание се определят в деня на изпита, като се тегли номер на изпитния вариант, който се прилага за всички учебни предмети. Модулите на съответните изпитни материали, засекретени с отделни пароли, се публикуват на сървъра по 4.1.

4.4. За зрелостниците, които работят на брайл, изпитните материали за втория ДЗИ, както и за ДЗИ по желание се адаптират на брайлов шрифт и се размножават с брайлов принтер от определени със заповед на министъра на образованието и науката лица до 24 часа преди

провеждане на ДЗИ по съответния учебен предмет при засилени мерки за опазване конфиденциалността на изпитните материали, пакетират се в секретни непрозрачни пликосе в съответствие с броя на учениците по зали, обозначава се изпитният предмет и че са изпитни материали на брайл и се пакетират заедно с изпитните комплекти по т. 2.3.

4.5. За зрелостниците, които работят на уголемен шрифт, изпитни материали за ДЗИ по БЕЛ се подготвят на шрифт 22, Arial, bold (за зрелостници с нарушено зрение), или на шрифт 16, Arial, bold (за зрелостници с обучителни трудности при дислексия и дискалкулция) в деня на изпита след генериране на изпитния вариант, а за останалите ДЗИ - до 24 часа преди провеждане на ДЗИ по съответния учебен предмет при засилени мерки за опазване конфиденциалността на изпитните материали и се публикуват на сървъра по 4.1 по модули, засекретени с отделни пароли.

4.6. За ДЗИ по чужд език в деня на изпита аудиофайловете за компонента „Слушане с разбиране“ и текстовият файл за компонента „Слушане с разбиране“ се публикуват на сървъра по 4.2 със съответните модули от изпитните материали.

4.7. Паролата за достъп до всеки от модулите на съответните изпитни материали се обявява на сървъра по 4.2. във време, достатъчно за размножаването им, но не по-късно от:

Учебен предмет	за модул 1	за модул 2	за модул 3
БЕЛ	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
Френски език	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
Немски език	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
Руски език	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
Испански език	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
Италиански език	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
История и цивилизация	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
Философски цикъл	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
Английски език	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
География и икономика	8,00 часа	9,00 часа	10,00 часа
Математика	8,00 часа	9,30 часа	Няма
Химия и опазване на околната среда	8,00 часа	9,30 часа	Няма
Биология и здравно образование	8,00 часа	9,30 часа	Няма
Физика и астрономия	8,00 часа	9,30 часа	Няма

5. Движение на изпитните комплекти, изпитните материали и на изпитните работи в училището, в което се провежда ДЗИ

5.1. В началото на изпитния ден, преди инструктажа на квесторите комисията за провеждане на ДЗИ в училището в присъствието на директора на училището разрязва големите прозрачни секретни пликосе, в които се съхраняват изпитните комплекти и/или изпитните материали и ги разпределя заедно с помощните материали по зали. Резервните изпитни комплекти се съхраняват в помещение, определено от директора на училището, и той носи отговорност за тяхната цялост.

5.2. Членовете на комисията за провеждане на ДЗИ в училището получават информация за неявилия се зрелостници от квесторите по зали и я предават на директора непосредствено преди началото на съответния ДЗИ.

5.3. Комисията за провеждане на ДЗИ в училището в присъствието на директора на училището записва, разкодира, отпечатва и размножава всеки модул от изпитния материал за всеки ДЗИ в брой, равен на броя на явилите се зрелостници. Дейностите се извършват в едно помещение с видеонаблюдение, като се гарантира записващата камера да не предлага възможност да се вижда самият изпитен вариант. На процеса по разкодиране на изпитния вариант може да присъства и представител на родителите, но без да има достъп до самия изпитен вариант.

5.4. Комисията за провеждане на ДЗИ в училището разсекретява аудиофайловете за компонента „Слушане с разбиране“ и ги размножава на магнитен или на оптичен носител в брой, който е достатъчен, за да обезпечи съответните изпитни зали. Дейностите се извършват в едно помещение с видеонаблюдение, като се гарантира записващата камера да не предлага възможност да се вижда самият изпитен вариант. На процеса по разкодиране на изпитния материал може да присъства и представител на родителите.

5.5. В случай че се констатира проблем с отварянето на изпитния материал и се окаже невъзможно отпечатването му, директорът на училището уведомява началника на РУО и председателя на регионалната комисия, а за училищата в чужбина – МОН. Представител на регионалната комисия или на МОН изпраща по електронната поща на адреса на съответното училище изпитния материал, защитен с парола. Ако и в този случай е невъзможно разкодирането и отпечатването на изпитния материал, началникът на РУО в присъствието на председателя на регионалната комисия и на нейни членове разкодира изпитния материал и го отпечатва. Началникът на РУО и председателят на регионалната комисия предоставят отпечатания изпитен материал на директора на съответното училище. Отговорност за опазване на секретността на информацията носят началникът на регионалното управление и председателят на регионалната комисия.

5.6. Отговорност за опазване на секретността на информацията носят директорът на училището, членовете на комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището, квесторите, учителите консултанти. За осигуряване на секретността директорът създава необходимите условия всички служебни лица – членовете на комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището, квесторите, учителите консултанти, да нямат достъп до мобилни и електронни комуникационни средства, както и да не напускат сградата на училището до края на изпитния ден, с изключение на учителите консултанти по чужд език, които напускат сградата на училището един час след началото на държавния зрелостен изпит.

5.7. В случай на констатирано нарушение на изискванията за опазване на тайната, на нарушена цялост на изпитните комплекти или на изпитните материали, довела до разсекретяване, се съставя протокол, в който се описват видът и размерът на нарушената цялост и преценката на присъстващите по отношение нарушаването на секретността. Протоколът се подписва от директора на училището и от председателя на комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището. Протоколът е неразделна част от документацията за съответния държавен зрелостен изпит и се съхранява с нея. За констатацията директорът на училището незабавно уведомява председателя на регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ и му предоставя копие от протокола след приключването на изпита, а той, от своя страна, изготвя и представя в МОН доклад, към който прилага копие от предоставената му документация.

5.8. Членове на комисията за провеждане на ДЗИ в училището раздават в съответните зали, в които се провежда държавен зрелостен изпит, на квесторите по зали изпитните материали за всеки от модулите

5.9. Квестор от всяка зала получава от комисията за провеждане на ДЗИ в училището плика с изпитните комплекти за залата, размножените изпитни материали за съответните модули, а за залите, в които се провежда изпит по чужд език, и магнитния или оптичния носител за компонента „Слушане с разбиране“.

5.10. При установяване на непълнота в изпитните комплекти един от квесторите информира директора и председателя на комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището и получава резервен комплект, а след приключване на изпита, съвместно с комисията за провеждане на ДЗИ в училището, назначена от директора, изготвя и подписва протокол за обстоятелствата, наложили отваряне на резервен комплект.

5.11. Изпитните комплекти на неявилите се зрелостници се поставят обратно в секретните пликове и се съхраняват от квесторите до приключване на изпита.

5.12. При необходимост от подмяна на компонент от изпитния комплект се допуска такава **само във времето**, определено за работа по **първия модул**. В този случай

зрелостникът получава нов изпитен комплект от квестора, след което подменя и идентификационната си бланка, а квесторът следи за попълването и поставянето на идентификационната бланка от новия изпитен комплект в малкия бял плик. Подмененият изпитен комплект се взема от квестора и се прилага към протокола за отваряне на резервен комплект.

5.13. При възникнала обективна необходимост се разсекретява текстовият файл за компонента „Слушане с разбиране” в присъствието на директора на училището, на председателя на комисията за провеждане на ДЗИ в училището и на квестор от залата, сигнализирайки за необходимостта от разпечатване на текста за четене по чужд език, като за целта се съставя и подписва протокол. В този случай след разсекретяване на файла и разпечатване на текста комисията предава текста на определения за съответната зала учител консултант по чужд език, който се запознава с текста, влиза в залата и прочита текста в съответствие с изискванията за изпълнение на компонента. При възникнал проблем в повече от една зала текстът се копира и се предава на определения за съответните зали учители консултанти по чужд език, които се запознават с текста, влизат в залите и прочитат текста в съответствие с изискванията за изпълнение на компонента.

5.14. За зрелостниците с увреден слух обявяването на изтегления изпитен вариант, както и други технически разяснения се осъществяват от съответните учители консултанти с жестомимика и дактил.

5.15. Продължителността на модулите по учебни предмети е, както следва:

ДЗИ по предмет	Времетраене в минути		
	Модул 1	Модул 2	Модул 3
БЕЛ	60 + до 30 минути за зрелостници със СОП	60 + до 30 минути за зрелостници със СОП	120 + до 60 минути за зрелостници със СОП
Френски език			
Немски език			
Руски език			
Испански език			
Италиански език			
Английски език			
Философски цикъл			
История и цивилизация			
География и икономика	90 + до 40 минути за зрелостници със СОП	150 + до 80 минути за зрелостници със СОП	Няма
Математика			
Химия и опазване на околната среда			
Биология и здравно образование			
Физика и астрономия			

5.16. След приключване на изпита квесторите от залите предават на директора на училището големия плик, в който са индивидуалните пликове с изпитните работи на зрелостниците от залата, събраните изпитни материали, изпитните комплекти на неявилите се зрелостници, магнитния или оптичния носител с аудиофайла (ако в залата е проведен изпит по чужд език и квесторът е получил отделен аудионосител за конкретната изпитна зала), протокола за дежурство при провеждане на писмен изпит и протоколите за анулиране на изпитни работи (ако такива са съставени).

5.17. След приключване на изпит на зрелостник със специални образователни потребности директорът в продължение на 3 месеца от датата на провеждане на изпита съхранява: изпитните работи на брайлов шрифт, изпитните работи на уголемен шрифт,

аудиозаписите и компютърните разпечатки, а след изтичане на тези три месеца ги унищожават с протокол.

5.18. Магнитните или оптичните носители с аудиофайловете за компонента „Слушане с разбиране”, както и разпечатаните текстове за този компонент на варианта, който е изтеглен, остават в училището и не се предават.

III. ИЗПИТНИ РАБОТИ И ИЗПИТНИ ПРОТОКОЛИ

1. Съхранение и транспортиране на изпитните работи до мястото на засекретяването им

1.1. Веднага след като приеме от квесторите всички изпитни работи, директорът на училището в присъствието на председателя на комисията за провеждане на ДЗИ в училището транспортира пликите с изпитните работи на зрелостниците до РУО и ги предава с приемно-предавателен протокол на регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ. Заедно с тях с приемно-предавателен протокол предава и справка за явилите се и неявилите се зрелостници и електронен xls файл с имената на неявилите се зрелостници по зали, резервните изпитни комплекти, както и изпитните комплекти на неявилите се зрелостници

1.2. За българските държавни училища в чужбина в деня на изпита директорът на училището в присъствието на председателя на комисията за провеждане на ДЗИ в училището предава с приемно-предавателен протокол на отговорното лице протоколите от проведените държавни зрелостни изпити, пликите с изпитните работи на зрелостниците заедно със справка за явилите се и неявилите се зрелостници, както и резервните изпитни комплекти и изпитните комплекти на неявилите се зрелостници. Определеното отговорно лице ги транспортира до мястото на засекретяването им, където ги предава с приемно-предавателен протокол на комисията по засекретяване и разсекретяване.

1.3. Веднага след приемане с приемно-предавателен протокол на всички изпитни работи от изпитите в съответния ден от училищата в региона и след проверката на техния брой председателят и/или упълномощен от него член на регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ транспортира изпитните работи до мястото на засекретяването им, където ги предава с приемно-предавателен протокол на комисията по засекретяване и разсекретяване.

2. Засекретяване на изпитните работи

2.1. Засекретяването на писмените работи се извършва от комисия по засекретяване и разсекретяване. При засекретяване на изпитните работи по един учебен предмет комисията работи на едно място.

2.2. Засекретяването се състои в последователно осъществяване на следните действия:

а) Получаване с приемателно-предавателен протокол на пликите с изпитните работи от съответния регион и тяхното преброяване;

б) Подготовка на папки с предварително залепен етикет с уникален номер;

в) Групиране на пликите по 30, след което последователно се прилагат действията от г) до з) включително;

г) Разрязване на големия плик, който трябва да съдържа запечатан малък бял плик, един/два запечатани индивидуални плика и последния модул от изпитната работа;

д) Разрязване на индивидуалните пликите по г) и изваждане на тяхното съдържание. В случай че при изваждането на съдържанието от големия плик с изпитната работа на зрелостника член на комисията по засекретяване установи липса на някой от компонентите, за липсващия компонент се съставя протокол, в който се отбелязва точното наименование на компонента, номерът на папката и числото, отпечатано в горния десен ъгъл на всяка страница от изпитния комплект, а наличните компоненти от изпитната работа се засекретяват по общия ред. Протоколът се подписва от двама от членовете на комисията по засекретяване и разсекретяване. Ако липсващият компонент е

малкият бял плик, протоколът се отделя и съхранява с останалите малки бели пликове. Ако липсващият компонент е модул от изпитната работа, протоколът се прикачва към наличните модули и е неразделна част от тях. Протокол се съставя и в случай, че се констатира разминаване в модулите, което се установява чрез сравняване на числото в горния десен ъгъл на всяка страница от изпитния комплект. Протокол се съставя и в случай че при изваждането се установи, че към изпитната работа на зрелостника е добавен допълнителен лист към свитъка, както и ако в някой от модулите от изпитната работа липсва лист.

е) Подреждане на изпитната работа в последователност: модул 1 – лист за отговори, модул 2 – свитък за отговори и модул 3 – свитък за отговори (ако ДЗИ предвижда такъв);

ж) Захващане на подредената в последователност по е) изпитна работа с телбод в долния ляв ъгъл, което да гарантира цялостност и последователност на съответния брой модули;

з) Отделяне на малкия плик с идентификационната бланка на зрелостника настрани;

и) Групиране на малките пликове в пакет от 30 броя, изписване върху първия плик номера на папката и отделяне за съхранение в подходящо помещение със защита до момента на разсекретяването. Отговорност за съхранението на малките пликове, реда и начина за достъп до тях носи председателят на комисията по засекретяване и разсекретяване.

й) Групиране на изпитните работи в папки по 30 броя. Върху папката предварително е залепен етикет с уникален номер на папката. Вътре в папката е залепен протокол за движението на папката, в който се подписва членът на комисията по засекретяване и разсекретяване, който я комплектова.

2.3. Предаване на папката със засекретените изпитни работи на комисията за електронна обработка, което се отразява в протокола за движение на папката.

3. Електронна обработка на изпитните работи преди оценяването от оценителите

3.1. Електронната обработка на изпитните работи се извършва от техническата комисия за електронна обработка на изпитните работи.

3.2. Процесът на сканиране на изпитните работи се осъществява от оператори на скенери и включва следните дейности:

а) Сканиране на всички изпитни работи от една папка и принтиране на лист с информация за баркодовете на сканираните изпитни работи и за броя на сканираните листове от всяка изпитна работа. *В случай че се установи липса на един или повече листове от дадена изпитна работа се осъществява насрещна проверка за наличието на протокол в комисията по засекретяване и разсекретяване.*

б) Проверка постъпилата в системата информация за отбелязаните отговори на листа за отговори и нанасяне на корекции, ако софтуерният продукт неправомерно е регистрирал отговор като отбелязан от зрелостника, както и в случай че, няма маркиран от скенера отговор/няма отбелязан от зрелостника отговор/има повече от един маркиран от скенера отговор/има повече от един отбелязан от зрелостника отговор. *При възникнал технически проблем или при невъзможност да вземе решение за своите действия операторът на скенер се консултира с председателя или със заместник-председателя на комисията за електронна обработка.*

3.3. След приключване на сканирането в папката се комплектоват изпитните работи, информационният лист и общият протокол за комисииите, в които не се обработват електронно първичните протоколи.

3.4. Папката се предава на комисията за засекретяване и разсекретяване, като предаването се отразява в протокола за движение на папката.

4. Оценяване на свитъци за отговори чрез електронна система

4.1. До три дни преди стартиране на оценяването на свитъците за отговори чрез електронна система всеки оценител получава след представяне за сверка на документ за самоличност токън, за което подписва приемно-предавателен протокол и след приключване

на изпитната сесия връща получения токън с приемно-предавателен протокол.

4.2. Работата в електронната система се осъществява след идентифициране на оценителя посредством индивидуалния токън.

4.3. Всяка писмена работа се оценява от двама оценители независимо един от друг в съответствие с ключа с верните отговори и критериите за оценяване по съответния учебен предмет.

4.4. Срещу всеки **баркод** системата отразява точките на всеки от двамата оценители на задачите с отворен отговор (за номера на съответната задача).

4.5. Една изпитна работа се приема за окончателно оценена от двамата оценители, ако по всяка от задачите с отворен отговор разликата в точките на двамата оценители не надвишава максимално допустимата разлика, заложена в системата по конкретния предмет за съответната задача.

4.6. В случай че разликата в оценките на двамата оценители е по-голяма от допустимата, работата се насочва от системата към председателя/заместник-председателя на комисията за оценяване или към т.нар. супероценител за стъпките по т. 4.7.- 4.8.

4.7. Председателят/заместник-председателят/супероценителят констатира проблема и отбелязва в системата начина, по който той може да бъде отстранен от единия или от двамата оценители.

4.8. Системата връща писмената работа към оценителя/оценителите за отстраняване на съответните грешки.

4.9. Срещу всеки **баркод** системата отразява окончателните точки.

4.10. След оценяване на всички работи от една папка от 30 изпитни работи първичните и общите протоколи се генерират автоматично и се разпечатват от техническата комисия за електронна обработка на изпитните работи два първични (от първата и от втората проверка) протокола и общ протокол.

4.11. Разпечатаните протоколи се подписват от председателя / заместник-председателя на техническата комисия за електронна обработка на изпитните работи.

4.12. Председателят/заместник-председателят на техническата комисия за електронна обработка предава първичните и общите протоколи на председателя/заместник-председателя на съответната на комисия за засекретяване и разсекретяване.

4.13. Първичните и общите протоколи се съхраняват от комисията за засекретяване и разсекретяване до приключване на изпитната сесия, след което се предават за съхранение в Центъра за оценяване в предучилищното и училищното образование (ЦОПУО) за срок от една година, след което се унищожават с протокол.

5. Организация и контрол по време на оценяването на държавните зрелостни изпити

5.1. Началникът на РУО определя оценителски центрове, и назначава за дните на оценяването със заповед училищен екип за подкрепа на процеса на оценяване.

5.2. Училищният екип се състои от ръководител на оценителския център -директор/ заместник-директор, и учител по информатика/информационни технологии/ръководител на направление.

5.3. Училищният екип има следните задължения:

а) създаване на условия за безпрепятствено осъществяване на процеса на оценяване, както и нормалното протичането на учебния процес в училището;

б) да осигури достъп в училището във времето от 7,30 до 19,30, вкл. в дните, които са неработни, в случай че оценителският център е определен като средищен в заповедта на началника на РУО;

в) да гарантира наличието на изправна техника и да съдейства при възникнал проблем с нея;

г) да следи за присъствието на оценителите да уведомява председателя на регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ при неявяване на оценител в оценителския център след изясняване на причините за това.

5.4. Регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ осъществява контрол в оценителските центрове по време на оценяването и в случай на отсъствие по неуважителни причини осъществява контакт с директора на училището, от което е оценителят, и осигурява присъствието му.

5.5. Председателят на Регионалната комисия за организиране и провеждане на ДЗИ преди началото на изпитната сесия да получи от МОН с приемно-предавателен протокол токътните за оценителите в региона и след приключването ѝ отново с приемно-предавателен протокол да ги върне в МОН.

6. Разсекретяване на изпитните работи

6.1. Представител на комисията по засекретяване и разсекретяване получава пакет с малки пликосе, с отбелязан номер на папката (малките пликосе се изваждат от защитеното помещение от лица, определени от председателя на комисията по засекретяване и разсекретяване), и отнася съответната папка и малките пликосе в помещение за разсекретяване.

6.2. Разсекретяването на изпитната работа се състои в последователно осъществяване на следните действия за всички 30 малки плика към съответната папка:

а) отделяне на първия малък плик от пакета, разрязване и изваждане на идентификационната бланка (като само на първата идентификационна бланка се отбелязва номерът на папката) и предаването ѝ на оператор на скенер (папката се съхранява, докато разсекретените идентификационни бланки се обработват от оператор на скенер)

б) Операторът на скенер сканира всяка от идентификационните бланки и ръчно въвежда входящия номер в полето, което вижда на екрана, а софтуерът сравнява баркода и еднозначно го привързва към данните на съответния зрелостник, при което се сверяват показанията на екрана (име и ЕГН) с вписаното в бланката. Това се извършва при отчитане на протоколите за липса или разминаване на компонент/и. *Ако при привързването по баркод има разминаване, операторът на скенер съставя протокол. Когато липсва малкият бял плик, оценената изпитна работа се отделя от останалите и дейностите по установяването на данните на зрелостника се осъществява от председателя (заместник-председателя) на комисията по засекретяване и разсекретяване и представителя на звеното за електронна обработка на изпитните работи след приключване на окончателното разсекретяване на изпитните работи по предмета.*

в) Представителят на комисията по засекретяване и разсекретяване получава обратно от оператора сканираните комплекти от 30 броя идентификационни бланки, окомплектова ги в папката и ги предава за съхранение на председателя на КЗР.

г) Папките се подреждат в помещението последователно по номера на папката.

7. Съхранение и сверяване на изпитните работи

7.1. Папките с оригиналите на изпитните работи се съхраняват в срок от един месец след обявяване на резултатите от ДЗИ в помещението за работа на съответната комисия по засекретяване и разсекретяване, след което изпитните работи се унищожават с протокол при спазване на процедура за конфиденциалност.

7.2. Оригиначните окончателни протоколи за резултатите на всички зрелостници от областта за всеки от проведените изпити се съхраняват в РУО със срок постоянен, а за българските държавни училища в чужбина – в ЦОПУО със срок постоянен.

7.3. При възникнала необходимост от сверяване на оригинална изпитна работа със сканираното ѝ изображение, директорът на училището, в което е постъпило искане от зрелостник, уведомява писмено директора на ЦОПУО.

7.4. Председателят на съответната комисия по засекретяване и разсекретяване извършва сравняване и уведомява директора на съответното училище.

IV. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ЗРЕЛОСТНИ ИЗПИТИ

1. Директорът на училището, в което се провеждат държавни зрелостни изпити:

а) предприема действия учебните материали във връзка с предмета, по който се провежда съответният ДЗИ, разположени в класните стаи, в учебните кабинети и по коридорите, по време на изпита да не се виждат от мястото на зрелостниците.

б) осигурява за всички изпитни зали и за помещенията, в които се размножават изпитните материали, камери за видеонаблюдение на действията на всички участници по време на изпита. и обезпечават тяхната профилактика

в) организира осъществяването на видеозапис в помещението/помещенията за размножаване на изпитните материали от началото до края на процеса на размножаване, както и във всички изпитни зали, включително и залите на зрелостниците със СОП – от момента на влизане на квестора до напускането на залата от последния зрелостник. Видеозаписите от камерите се съхраняват за срок от три месеца в училището, в което е проведен съответният държавен зрелостен изпит и при поискване се предоставят в МОН;

г) определя длъжностни лица, които наблюдават паралелно с видеозаписването изпитните зали и коридорите чрез видеокамерите;

д) поставят на видно място информационни табели, от които е видно, че се осъществява видео наблюдение;

е) при установяване на нередности в изпитните зали и в коридорите чрез видеонаблюдението има право да влезе в изпитната зала и да отстрани зрелостник при доказателство за нарушения по чл. 27, ал. 6 на Наредба 3 от 17. 05. 2004 г. за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити.

2. Учителите и служителите, които участват в организирането и провеждането на държавните зрелостни изпити, осигуряват възможност на контролиращите лица, определени със заповед на министъра на образованието и науката, да осъществяват проверка и в изпитните зали по време на държавните зрелостни изпити.